

Ivancsó István

Egy félbetört pedagógusi pálya: Ivancsó Tiborné Hódi Mária Magdolna hivatásbeli kálváriája

Absztrakt

A dolgozat személyes, fiúi visszaemlékezésként Ivancsó Tiborné életpályáját kíséri nyomon mint a párt által irányított államban az egyházi értelmiségire váró sorsot. Egyes epizódjai felvillantják az igazságtalanságok valós mozzanatait, a szocialista rendszer szociális létbizonytalanságát. A Miasszonyunkról Nevezett Szegény Iskolanővérek Rendjénél tanult fiatal nő zenei képességei tekintetében is kiemelkedő teljesítményt nyújtott. Tanítóképzői oklevelét 1947-ben vette át, ennek dacára nem helyezkedhetett el tanítónőként, minthogy ő is, görögkatolikus pap férje is hívő családból származott. Pedagógus állást először csupán 1976 decemberében, óvodában kaphatott, majd az 1979/1980-as tanévben tanítói állást. Ügye rehabilitációja részleges volt, minthogy tisztességes nyugdíjellátást nem folyósított számára a Magyar Állam. Dokumentált anyagként az írás a múltfeltárás részét képezi.

Kulcsszavak: egyház és állam viszonya, görög katolikus egyház története, nő és professzonalitás, esélyegyenlőség, vallás és oktatás.

A Teacher at Calvary.

The Broken Professional Career of Tiborné Ivancsó Mária Magdolna Hódi

Abstract

Containing filial memoirs the paper traces back the life and career of Mrs Ivancsó, as a destiny awaiting an ecclesiastic intellectual in the state governed by the communist party. Particular episodes throw the flashlight on real moments of injustice, the social insecurity of the socialist state. Having received education from The Order of School Sisters of Notre Dame, the young woman's performance was also outstanding in respect of musical abilities. She took her elementary school teacher's degree in 1947, nevertheless she could not get employed as one, as both she and her husband, a Greek Catholic priest, had come from a pious family. For the first time in her life she was employed as a pedagogue in a kindergarten in December 1976, then as an elementary school teacher in the academic year 1979–1980.

Her rehabilitation was a partial process, as no decent pension was issued to provide her by the Hungarian State. As a documented material the paper functions as a part of revealing the past.

Keywords: the relationship between Church and state, the History of the Greek Catholic Church, females and professionalism, equal chances, religion and education.

1. BEVEZETŐ

Írásomban édesanyámnak kívánok emléket állítani. Végzett, diplomás tanítónő volt, de egész életében nem sokat taníthatott: pedagógusi pályáját – amit rajongásig szeretett – félbetörte a szocializmust építő ateista beállítottágú államrend. A vezetők nem engedték, hogy görögkatolikus pap feleségeként tanítson, nehogy a gyermekeket rossz irányba nevelje. Így ő maga is osztályidegen lett, férje után pedig a klerikális reakció tagja. Mindezt azzal tudta kompenzálni, hogy minden helyen, ahová a férjét az áthelyezések folytán követte, a „falusi tanító néni” lett: a családjában, az utcán, a boltban, a templomudvaron, egyszóval mindenütt. Mégis tudta nevelni „a szépre, az igazra, a jóra” a gyermekeket és az embereket! S tette szívvel-lélekkel.

2. A KEZDETEK

Hódi Mária Magdolna Kunágotán született, a hivatalos adatok szerint 1927. március 30-án Hódi Lajos és Horváth Etelka szülőktől. Születésének valódi napja április 1-je volt. Ám a községi jegyző azt javasolta az édesapának, hogy ne erre a napra írassa be az újszülöttet, mert majd gyermektársai csúfolni fogják. Így lett március 30-i születésű. Ezt írták be a keresztlevélbe, mely szerint április 2-án keresztelték meg a kunágotai római katolikus templomban, s 1939. május 4-én bérmeztelt ugyanott.¹ Ugyanezt írták be polgári anyakönyvi kivonatába is, mely szerint maga a bejegyzés március 4-én történt.²

Az Alföld déli részén született, de életének túlnyomó részét északkelet-magyarországi területen élte le. Kisiparos családban látta meg a napvilágot, de értelmiségi családja lett. Szülei 1919. június 2-án kötöttek házasságot.³ Édesapja híres mészáros volt, édesanyja a családi vállalkozásban segített neki. Az első világháború idején édesapja – mivel mindvégig hadtápos volt, soha senkire nem fogott fegyvert – nagy hőstettet vitt végbe. Visszavonulás, illetve menekülés közben a csapat századosának mindkét lábát ellőtték, s rimánkodott, hogy „fiúk, ne hagyjatok itt”, de mindenki a saját életét mentette. Hódi Lajos viszont a hátára vette, s átúsztatta vele a Piave folyót. Hőstettéért vitézségi érmet⁴ és kardot kapott, de mást nem. Hét unokája

¹ Keresztlevél, 1941. július 9-ről. (A családi levéltár okmánya – mint a többi ilyen jellegű irat is.)

² Születési anyakönyvi kivonat, 1941. július 11-ről.

³ Házassági anyakönyvi kivonat, 1928. július 23-áról.

⁴ Az érem felirata: „Sancta Maria Patrona Hungariae protect. nostra.”

– köztük a jelen sorok írója – sokszor hallgatta szájatva a történetet. Magáról a tényről pedig csupán a szülők házassági anyakönyvi kivonata tanúskodik, melyen feliratként szerepel: „Vitézi előnév elnyerése céljából bélyegmentes.”⁵ Viszont megmaradt az érem Tibor unokájánál, illetve a díszes kardja, amit jelenleg József unokája őriz.

A családba született két leány – Emma és Mária Magdolna – kezdettől fogva magába szívta a becsületes kötelességteljesítés fontosságát. Igaz, hogy meglehetősen „nőuralom” volt otthon, mert az édesanyával, Horváth Etelkával együtt élt Matild és Margit, a két férjhez nem ment leánytestvér is. A család vallásosságát mégis elsősorban az édesapa irányította. A későbbiekben ez egyre erősödött. Ugyanis az eredetileg református vallású Hódi Lajos katolikus lett, majd – férfi létére – a rózsafüzér-társulatba is belépett, s ott aktív tevékenységet folytatott. Otthon lefekvés után az egész család elmondta a rózsafüzért, gyakran mind a hármat. Ennek unokái gyakran tanúi voltak, mikor nyári vakációjukat a nagypapáéknál töltötték Kunágotán.

3. AZ ISKOLÁK

Amikor iskoláztatásra került a sor, a szülők nem haboztak felsőfokú tanulmányokra adni gyermekeiket. Így a nagyobb leány, Emma postatiszt lett, Mária Magdolna pedig tanítónő.

A kisebbik gyermek, Mária Magdolna előbb a szülőfalujában tanult, az elemi iskolát Kunágotán járta ki. A tanítóképző első két évfolyamát viszont a Nagyvárad Magyar Királyi Általános Leánylíceumban végezte (1942 és 1944 között). Itt 1944-ben már április 1-jén megkapta a bizonyítványát a háborús körülmények miatt.⁶ S így „átlépett a V. K. M. 9.150/1944-45. sz. h. alapján” a szegedi Miasszonyunkról Nevezett Szegény Iskolanővérek Róm. Kat. Leánylíceumába, ahová 1945. január 25-én vették fel.⁷ „A rendkívüli körülményekből származó sok mulasztás miatt félévi értesítőt nem kapott”,⁸ de az éve nem veszett el, mert év végére már kiállították a bizonyítványát. Így tehát a harmadiktól az ötödik évfolyamig a Miasszonyunkról Nev. Szegény Iskolanővérek Vezetése alatt álló R. K. Elemi Népiskolai Tanítónőképző Intézetben nevelkedett. Az intézetben az apácáktól tovább tanulta a becsületes kötelességteljesítést, valamint vallásosságában is tovább mélyült.

A Szegeden, 1947. június 16-án kelt tanítói oklevele hátoldalán külön feliratként szerepel a következő szöveg: „A jelen oklevél tulajdonosa zenei képessége, érdeklődése és ügyessége alapján az énekórák teljes óraszámában való ellátására alkalmas.”⁹ S ha az iskolában nem is, de számtalan alkalommal lehetett megcsodálni csengő énekhangját. Szeretett énekelni, és ezt a templomban is megmutatta.

⁵ Házassági anyakönyvi kivonat, 1928. július 23-áról.

⁶ Tanulmányi Értesítő, 5.

⁷ Uo.

⁸ Uo., 6.

⁹ Népiskolai tanítói oklevél.

4. AZ ELSŐ MUNKAHELYEK

Hódi Mária Magdolna nagy örömmel és lelkesedéssel kezdett neki a tanításnak. Első tanítói munkahelye a dombiratosi állami általános iskola lett. Itt 1948. március 1-től szeptember 1-ig volt alkalmazásban helyettes tanítóként.¹⁰ Ámde a puszta tanításnál többet is tett: aktív részt vállalt a kunágotai egyházközségi színjátszó csoport szervezésében.¹¹ Majd következett számára a második munkahely, a Battonya-Tompapuszta-Nagymajori Állami Általános Iskola 1948-tól 1950-ig. Itt is helyettes tanítói minőségben kezdte a munkáját, a 2. fizetési fokozatnak megfelelő fizetéssel és lakáspénzzel.¹² Ehhez a Magyar Köztársaságra való esküt – a fogadalmi okmány alapján – szeptember 1-jén tette le Battonyán.¹³

Aztán előbbre lépett, mert Ortutay Gyula vallás- és közoktatási miniszter a tanév végén „az állami általános iskolai tanítók létszámába általános iskolai tanítóvá” nevezte ki.¹⁴ Ehhez 1949. május 16-án ismét letette a „szolgálati esküt”.¹⁵ Majd 1949. december 31-én újabb esküt kellett tennie, immár a Magyar Népköztársaság alkotmányára, s az „Isten engem úgy segítjen” záradék nélkül.¹⁶ Természetesen ő nemcsak a különböző eskük miatt igyekezett becsületesen helytállni és igazi pedagógusként tevékenykedni, hanem hivatástudata és főleg a mély hite miatt is. A „nehéz időkben” is megtette, hogy minden nap – tehát hétköznapokon is – bejárt Tompapusztáról a battonyai templomba, hogy részt vegyen a szentmisén. Más lehetőség nem lévén, kevés pénzből kerékpárt vásárolt, s bármilyen is volt az időjárás, nem mulasztotta el, hogy naponta templomba menjen.

Fiatal tanítónőként lelkiismeretesen tanított. Pontos, gondos, precíz tanmenetet, óravázlatokat készített gyönyörű írásával. Különösen figyelt az eredményességre. Megtette azt, hogy a felsőbb osztályos nagyfiúkat hajnalban rendelte be az iskolába, kikérdezte, lefeleltette őket, feladta nekik a következő leckét. Így már reggel mehetek a földekre dolgozni a szüleikkel. Ha viszont arra kötelezte volna őket – mint mondta –, hogy „rendesen” járjanak iskolába, egyáltalán nem jöttek volna.

5. HÁZASSÁGA

Mindenesetre, nem kell meglepőnek tekinteni, hogy a mélyen vallásos tanítónő házastársa Ivancsó Tibor, görögkatolikus tanulmányvégzett papnövendék¹⁷ lett, akihez rövid egy éves ismeretség után, 1950. július 25-én ment férjhez.¹⁸ Annál meglepőbb volt viszont a tény Kunágotá római katolikus lakosai számára, akik szinte megbotránkozva akarták lebeszélni a Hódi

¹⁰ 697-45/1957.VIII. számú irat a szolgálati idő megállapításáról, 1957. dec. 16-ról.

¹¹ (Kovács, 1994: 100.) (7. kép) – A családi fényképalbumban is megvan a kép.

¹² 94.000/1948.IV/2. számú kinevezési irat a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumtól, 1948. aug. 18-ról.

¹³ 3102/1948. tf. számú Fogadalmi okmány, 1948. szept. 1-ről.

¹⁴ 95.761/1949. számú Kinevezési és alkalmazási okirat, 1949. ápr. 25-ről.

¹⁵ 21871/1948. tf. számú Esküokmány, 1949. május 16-ról.

¹⁶ Esküokmány, 1949. dec. 31-ről.

¹⁷ Mint ismeretes, a görögkatolikus papok élhetnek házasságban, de ha ezt az életformát választják, a papszentelés előtt kell nősülniük, utána már nem tehetik.

¹⁸ Házassági anyakönyvi kivonat.

családot a házasságról, mert nem volt ismeretük arról, hogy a görögkatolikusok a papszentelés előtt házasodhatnak, nem kötelező náluk a papi nőtlenség.

Találkozásukban a Gondviselés működését lehet meglátni. Ugyanis meglehetősen furcsa, hogy az Alföld déli részén élő leány és a Nyírség közepén élő fiú találkozzon és összekösse az életét. Tibor már utolsó évét kezdte a budapesti egyetemen ősszel. Ezért sürgősen menyasszonyt kellett kerítenie. Az utolsó „szabad” nyáron tehát – amint a kispapok között abban az időben szokásos volt – kerékpáros körútra indult a parókiákra. Elkísérte őt Rozsán Mihály (aki ekkor már Nyíregyházán élt, mint Tibor is a szüleivel, s még nem magyarosította a nevét Zengőre). Már jó néhány helyet meglátogattak, amikor távirat érkezett Klárika nénitől, a feleségtől, aki ismerte az útvonalukat, s tudta, hová kell irányítani a táviratot, hogy „megérkezett a vendég, jöjjenek haza”. Ugyanis Mihály atya már régebből ismerte Hódi Mária Magdolnát. Makóról nem járt ki Tompapusztára hittant tanítani, hanem órá bízta a hittanórákat, mert úgyis ott tanított, és egyébként is nagyon vallásos leánynak számított. Jutalomból pedig egy kis nyári vakációra meghívta őt magukhoz. – Nos, amikor a férfiak hazaértek, szóba került, hogy menyasszonyt keresni voltak. Erre Mária Magdolna serdült-perdült egyet a (később sokáig megőrzött) fodros ruhájában, hogy „itt vagyok én”. S így is lett! Megkezdődött a tanév, a fiatalok jó sok levelet váltottak, de már csak az eljegyzéskor találkoztak. S egy életre szóló hűséges és szép házasság, nagy család lett a találkozásukból. Történetesen ez Keresztelő Szent János fejevételének ünnepére esett (augusztus 29-re), ami az akkori időkben szigorú böjti napnak számított a gör. kat. egyházban. Meg is ünnepelték ezt a napot minden esztendőben, minden alkalommal humorosan emlegetve, hogy „szigorú böjttel”. S valóban, ezen a napon mindvégig böjtösen főzött krumplileves, valamint tojás és zsír nélkül készített „köttes kalács” volt a családban az ebéd.

Még egy humoros történet a megismerkedéssel kapcsolatban. Rozsánék a forró nyárban fagyaltról is gondoskodtak a fiataloknak. Igen ám, de a jéggyár verméből kellett hozni a jégtáblát (hiszen akkor még a hűtőszekrények, pontosabban jégszekrények is így működtek). A fiatalokat küldték el a jégért. S amint kosárban hozták, Tibor szólt, hogy Mária Magdolna oldalán jobban olvad a jég, jobban csöpög. Mert hogy milyen szerelmes! Ez a szólás is aztán mindvégig fennmaradt közöttük.

6. TÖRÉS A PEDAGÓGUSI PÁLYÁN

A házasság nagy változásokat hozott Mária Magdolna életében. Immár Ivancsó Tibornéként – férjével együtt – az ő első szolgálati helyére, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kenézlőre költöztek. Itt azonban nem folytathatta tanítói munkáját. A fennálló rendszer nem engedte, hogy „osztályidegen” nevelje a gyermekeket, oktassa a tanulókat. Márpedig őt papnéként így tartották nyilván. Kenézlőn született első kislányuk, aki – koraszülöttként – épp csak megérte a hajnalt. Az édesapa szükségkeresztségben részesítette. Orvosi ellátás nem volt, a szülők aggódva várták a reggelt, hogy a mentőt hívhassák, vagy kórházba vihessék a koraszülöttet. Addig is forró vízzel töltött befőttes üvegekkel rakták körül a pólyás babát, hogy valamelyest pótolják, illetve helyettesítsék az inkubátort. De nem lehetett segíteni.

Egy év után továbbköltöztek Nyírturára, ahol viszont a további gyermekek következtek. Egyelőre csak négy, de szoros egymásutánban. Így a fiatal tanítónő gondolni sem tudott

arra, hogy tanítói állást vállaljon. Viszont pedagógusi vénája és lelki beállítottsága továbbra is sarkallta: papnéként talán még több gyermeket tudott nevelni, több szülővel tudott találkozni, mint ha az iskolához lett volna kötve. Mégis folyamatosan vágyott a tanításra. Meg az immár nagy család fenntartásához is hozzá kívánt járulni, ugyanis a papi „fizetésből” elég szűkösen lehetett megélni.

Egy kis fényugár csillant fel: erőlködését siker koronázta: 1957. augusztus 15-én munkaszerződést kötött vele a megyei tanács Művelődési Osztálya, s így „általános iskolai nevelő” lehetett.¹⁹ Nagy lelkesedéssel látott neki a tanításnak. Amikor igent mondott a vőlegényének, hogy egy életre szólóan közösséget vállal vele, talán nem is gondolta, milyen nagy pedagógus családba került bele. Férje felmenői 1750-ig visszamenően tanítók voltak. Így a másik oldalról is megkapta a támogatást a munkájához. Ismét nem az 1957. október 5-én letett állami eskü motiválta, hogy jó tanító legyen, hanem lelkiismeretes elkötelezettsége.²⁰ Mindig tudatában volt annak, hogy nemcsak földi szemek figyelik a munkáját, hanem odafönről is figyelemmel kíséri a mennyei Atya. Nem csupán szavaival tanította ezt, hanem elsősorban példás életével, tevékenységével. Ízig-vérig pedagógus volt. A nyírturai munkaszerződés határozatlan időre szólt. Ám ismét közbeszólt „az élet”. Csak egy fél évet taníthatott az iskolában, 1958. február 1-jén „hozzájárással kilépett”.²¹ Férjét ugyanis 1958 februárjában a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Komlós-kára helyezték. Persze, ha rajta múlik, nem egyezett volna bele, hogy kilépjen, különösen nem „hozzájárással”, mert mindvégig tanítani szeretett volna.

Ebben a megyében ismét nem taníthatott. Számtalan próbálkozását nem koronázta siker. Minden esztendőben beadta a kérvényét, hogy alkalmazzák a komlós-kai általános iskolában. A nyolc osztályra két állandó tanerő jutott a faluban, a tanítói házaspár. S melléjük mindig felvettek általában egy, de olykor két másik tanítót vagy tanítónőt. Ők rendszerint képesítés nélküliek voltak, akik éppen leérettségiztek, s nem jutottak be a főiskolára. Nos, ilyen személyeket alkalmazott az iskola, pontosabban a járási és megyei vezetés. Bár Ivancsó Tiborné – tanítói képesítéssel és oklevéllel – minden esztendőben a megfelelő időben beadta az alkalmazása iránti kérelmet, addig nem kapott választ, amíg valahonnan nem sikerült „toborozni” egy képesítés nélküli tanítót. Amikor azt kinevezték, akkor küldték meg neki a választ, hogy „hely hiányában” nem tudják alkalmazni.

Ez nem törte le, csak elszomorította. Így is „a falu tanító nénije” volt, akihez minden elintéznivalóval lehetett fordulni. Számtalan kérvényt írt meg az embereknek, megszámlálhatatlan tanácsot adott. Sok-sok gyermeket tanított, ha nem is iskolai rendszerben, még csak nem is korrepetitorként, de szinte soha nem volt olyan nap, hogy a parókia ne zsidongott volna a gyermekektől. Komlós-kán még két saját gyermek is született a családba, így immár hat gyermek vette körül a tanítónő édesanyját. Az ő barátaiktól is sokszor számon kérte a leckét. A legkevesebb az volt, hogy megkérdezte, készen van-e mindenkinek a házi feladata. De gyakran leültette számolni és főleg olvasni a kis barátokat.

¹⁹ 1130/1957.VIII. számú Munkaszerződés, 1957. aug. 15-ről.

²⁰ Esküokmány, 1957. okt. 5-ről.

²¹ Munkakönyv, 10–11.

7. PEDAGÓGUSSÁG A CSALÁDBAN

Szinte közhelyszerű, de mégis valóságos megállapítás, hogy életünkben a család az elsődleges nevelő. Ivancsó Tiborné számára a hat saját gyermek felnevelése, életbe való elindítása már önmagában is komoly pedagógusi feladat volt. S íme, mindegyikük megállta a helyét az életben. Diplomások lettek, többen nem is csak egy diplomával rendelkeznek. Tibor állatorvos, István pap, teológiai tanár, rektor, Magdolna gyógyszerész-asszisztens, József gépészmérnök, Etelka mérnök, tanár, Sándor pap. Így a családban – valamilyen formában – legalább hárman viszik tovább a pedagógusi vonalat is.

A hat gyermek taníttatása igen nagy anyagi terhet rótt a piciny faluban, szegény emberek között élő családra. Az édesanya ezért is szeretett volna tanítani. Miután nem kapott pedagógusi kinevezést, a Pusztavár Mezőgazdasági Szakszövetkezet irodáján vállalt munkát könyvelőként 1971 januárjától 1976 decemberéig.²² Eközben nem vonta ki magát a társadalmi feladatokból sem, mert amikor munkahelyén megszervezték az „üzemi önvédelmi szervezetet”, akkor a Polgári Védelemben egészségügyi rajparancsnok lett.²³ Közben már sokat betegeskedett, nagyon sokszor megfázott. A sors iróniája, hogy éppen a fával foglalkozó szövetkezet irodájában nem volt megfelelő fűtés. Így 1973-ban három hónapig a fűzerradványi szanatóriumba kellett kezelésre mennie.²⁴ Ez volt életében az egyetlen olyan időszak (1973. április 23. és június 31. között), amit kórházban töltött; egyébként még a gyermekeit is otthon szülte.

De az irodai munka mellett is vonzotta a tanítás, vonzották a gyermekek. Így amikor Komlóskán beindult a nemzetiségi óvoda, oda jelentkezett 1976 decemberében, s szerencsére fel is vették. Így tehát újra az eredeti hivatása szerint dolgozhatott;²⁵ ha nem is iskolások, de óvodások között felügyeletet láthatott el. Ez 1978 január végéig tartott.²⁶ Utána egy ideig ismét nem volt munkahelye. De végül megtört a jég, s az 1979/80-as tanévre mégiscsak kapott papnéként általános iskolai tanítói állást.²⁷ Az erdőhorváti Körzeti Általános Iskola nevelőtanára lett, ahová a gyermekekkel együtt utazott naponta az iskolai autóbusszal. Így már az utazás közben is tudta kamatoztatni pedagógusi, nevelői talentumait, miközben a gyermekekre felügyelt. A papnéság mellett ez volt az ő igazi eleme: a gyermekekkel foglalkozhatott.

Aztán már a nyugdíjazására gondolhatott volna, de még nem volt elegendő hivatalos munkaviszonya. Így a Komlóskára telepített izzógyár-részlegben vállalt állást, a Servitas Vegyipari Szolgáltató Szövetkezetben, tizenhárom hónapra 1980 decemberétől, betanított munkásként, teljesítménybérért.²⁸ Majd amikor ez is megszűnt, akkor pap férje mellett az egyházközségben adminisztrátori és kántori munkaköri állást töltött be egy fél évig.²⁹ Szinte nevetségesnek tűnik, hogy hivatalosan, munkakönyvvel kellett igazolnia egy fél évet arról a

²² Munkakönyv, 10–11.

²³ Igazolás.

²⁴ Igazolvány a társadalombiztosítási szolgáltatásokról, 3.

²⁵ (Tamás, 1998: 170.)

²⁶ Munkakönyv, 18–19.

²⁷ Munkakönyv, 18–19.

²⁸ Munkakönyv, 20–21.

²⁹ Munkakönyv, 20–21.

munkáról, amit – egyházi keretek között, bár államilag el nem ismerve – egész életében végzett: mivel hosszú időn keresztül nem taníthatott a negatív diszkrimináció miatt, az igazi papnóságban élte le az életét.

8. NYUGDÍJBAN

Mindenesetre, szomorúsággal töltötte el, hogy amikor elérte a nyugdíjkorhatárt, „hivatalosan” nem sikerült összegyűjtenie annyi munkában töltött évet, hogy rendes nyugdíjat kaphasson. Neki, aki életét a gyermekek tanításának, nevelésének akarta szentelni eredeti hivatása szerint. Aki ezt a nagyszerű feladatot végezte volna egész aktív idejében. Aki csak a pap férje miatt került hátrányos megkülönböztetésbe. Aki papnéként generációkat nevelt a paróikia keretein belül. Aki hat gyermeket nevelt fel, indította el a becsületes életbe, s tett a társadalom hasznos tagjává. Meg is írta az oktatási miniszternek, aki személyes levélben válaszolt neki: „Értesítem, hogy a Minisztertanács által létrehozott Rehabilitációs Bizottság megtárgyalta az Önt ért sérelmeket. A méltánytalan és igazságtalan intézkedésekért megkövetjük Önt. Tájékoztatom arról is, hogy a jelenlegi jogszabályok nem teszik lehetővé, hogy a sérelem következtében kiesett, vagy nem a képzettségének megfelelő munkakörben eltöltött időt nyugdíja megállapításánál az Ön javára vegyék figyelembe.”³⁰ A miniszteri bocsánatkérés mellett csak „kivételes nyugellátás” megállapítására lett lehetőség.

Nyugdíjas éveit Szerencsen, majd Nyíregyházán töltötte férjével, aki az előbbi helyen még aktív papi szolgálatban állt. A nagymamának mindig örömet jelentett a nagy család, a gyermekek és unokák látogatása. Mindig finomságokkal várta őket, de különösen híresek voltak a finom fagyaltjai, melyeket maga készített, és amelyek soha ki nem fogytak.

A kis falvakban leélt évek viszont aláásták az egészségét. Legyengítette szervezetét a sok, lábon kihordott tüdőgyulladás. Orvos nem volt Komlósán, sok gyermekétől pedig nem mehetett kórházba. De soha nem panaszkodott. Sőt, igen nagy öröme telt hat egészséges gyermekében és huszonhét unokájában. A nyíregyházi lakásukban, ahová férje nyugdíjazása után költöztek, szintén mindig finom fagyalttal várta őket. Utolsó idejét itt már oxigéngép segítségével töltötte, de még ekkor sem mulasztotta el, hogy naponta templomba menjen. Amikor pedig már kórháza került, férje és fia áldoztatta meg naponta.

9. HALÁLA

Ivancsó Tiborné Nyíregyházán, 2004. február 5-én távozott az örök életbe.³¹ Dr. Keresztes Szilárd püspök temette (február 12-én), s búcsúzó beszédében kiemelte hivatásának szépségét, többek között ezt mondva: „Szolgálatában úgy áldozta fel magát, hogy a hivatást, amit Istentől kapott, hogy édesanya és papné legyen, a hivatást úgy vállalta, hogy az elborította, felemésztette és átalakította az egész életét.” – A beszéd teljes egészében megvan.³²

³⁰ 96222/90. számú levél a művelődési minisztertől, 1990. máj. 14-ről.

³¹ Halotti levél és gyászjelentés.

³² (Keresztes, 2017: 185–187.)

10. EPILÓGUS

Mi, a gyermekei tudjuk igazán, hogy édesanyánk milyen jó pedagógus volt. Ígéretesen indult a tanítói pályája, de aztán pap férje hivatása miatt félbetört. Bár derékba törte az ateista államrend – és ebből a szempontból kálvária volt az élete –, mindig, minden körülmények között „tanított”, amit a Gondviselésnek köszönhetően pap férje mellett tehetett. Köszönjük a példáját!

FELHASZNÁLT IRODALOM

Keresztes Szilárd (2017): „A Mester itt van és hív téged.” Keresztes Szilárd: *Az én Bibliám. Homiliák. Testvéreim szolgálatában.* Szent István Társulat, Budapest, 185–187.

Kovács József (1994): *A kunágotai katolikus egyházközség története.* Katolikus Ifjúsági Iroda, Szeged.

Tamás Edit (1998): *Komlóska.* Örökségünk Kiadó, Nyíregyháza.